BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY

N. 6 CZERWIEC 1930 ROK V.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE W MAJU 1930 R.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA.

Na rynku krótkoterminowego pieniądza nastąpiło w maju dalsze upłynnienie. Zmniejszone bowiem obroty gospodarcze, dostosowane do obecnej zdolności nabywczej ludności, powodują kurczenie się operacyj kredytowych, wskutek czego wzrastają rezerwy gotówkowe w instytucjach finansowych, jak również na prywatnym rynku kapitałowym. Ponieważ spłata kredytów nie wykazała dotąd poprawy, przeto zarówno banki, jak i prywatni kapitaliści stosowali w dalszym ciągu dużą ostrożność przy udzielaniu kredytu. Wzrastająca płynność na rynku pieniężnym nie wywarła dotąd większego wpływu na rynek lokacyjny, gdyż obroty na giełdach pieniężnych zwiększyły się tylko nieznacznie.

Brak kredytu odczuwa przedewszystkiem rolnictwo, którego położenie było nadal trudne, gdyż zarówno ceny zbóż, jak i produktów hodowli rolniczej, przy ograniczonych możnościach zbytu, nie mogły wykazać polepszenia. — Nowe zbiory zbóż i okopowizny zapowiadają się jak dotąd w całym kraju bardzo korzystnie.

Stan wytwórczości przemysłowej nadal był niski, niektóre ważniejsze działy produkcji wykazały jednak pewną poprawę zatrudnienia. Spadek wydobycia węgla, dzięki wzrostowi eksportu oraz utrzymaniu się zbytu węgla w kraju, został zatrzymany. Wytwórczość hut żelaznych wskutek większych zamówień rządowych, udzielonych w poprzednim miesiącu, oraz wysokiego w dalszym ciągu eksportu, znacznie wzrosła. Produkcja cynku i ołowiu, pomimo niekorzystnego poziomu cen tych metali w Europie, utrzymana została na poprzednim poziomie. Wydobycie ropy naftowej nie wykazało większych zmian; wytwórczość przemysłu rafineryjnego była mniejsza niż przed rokiem. Ze względu na okres międzysezonowy, w kopalnictwie soli potasowych zaznaczył się spadek wydobycia i sprzedaży nawozów potasowych.

W przemyśle przetwórczym zwiększyły się obroty wyrobami włókienniczemi, głównie bawełnianemi, co przyczyniło się do pewnej poprawy zatrudnienia zakładów wytwórczych. W innych działach przemysłu przetwórczego, przedewszystkiem w przemyśle metalowo-maszynowym, stan zamówień nadal był niepomyślny, wskutek czego przedsiębiorstwa pracowały tylko przez ograniczoną ilość czasu. W przemyśle drzewnym z powodu małego zapotrzebowania drzewa w kraju oraz skurczenia się eksportu panował zastój w obrotach, przy zniżkowej tendencji cen. Wskutek niedostatecznego zbytu zatrudnienie innych działów przemysłowych, jak przemysłu spożywczego, nawozów sztucznych, garbarstwa, papiernictwa, było nadal niepomyślne. Pewne opóźnie-

nie tegorocznego sezonu budowlanego nie zdołało jeszcze wpłynąć w miesiącu sprawozdawczym na poprawę stanu zatrudnienia przemysłu mineralnego, jak cegielni, cementowni, hut szklanych.

W handlu niewielkie ożywienie nastąpiło tylko w niektórych branżach sezonowych, naogół jednak obroty są mniejsze niż przed rokiem, a położenie finansowe kupiectwa jest nadal niepomyślne. Bilans obrotów handlowych z zagranicą wykazał w dalszym ciągu saldo czynne.

Liczba bezrobotnych, głównie wskutek ożywienia w budownictwie oraz na robotach publicznych, wykazała silniejszy spadek — o 45.386 w ciągu miesiąca sprawozdawczego.

RYNEK PIENIĘŻNY.

Pieniądz i kredyt. Pod wpływem zmniejszonego zapotrzebowania gotówkowego, wywołanego depresją gospodarczą w większości krajów europejskich i zamorskich, jak również wskutek ograniczenia działalności na najważniejszych rynkach emisyjnych przed wypuszczeniem pożyczki reparacyjnej, płynność na międzynarodowych rynkach pieniężnych poczyniła w maju dalsze postępy. Wyrazem tego były dalsze zniżki stopy dyskontowej banków emisyjnych oraz spadek prywatnej stopy procentowej dla krótkoterminowego pieniądza na najważniejszych rynkach kapitałowych. Po dokonanej w pierwszych dniach maja zniżce stopy dyskontowej Londynu, Nowego Yorku i Paryża, również Bank Rzeszy w dniu 20 maja obniżył swój dyskont o ½% do 4½%, a dalsze zniżki, również o ½%, dokonane zostały przez Bank Włoski w dniu 21 maja (do 5½%) oraz Bank Czechosłowacji w dniu 24 maja do 4½%, a pozatem przez szereg mniejszych banków emisyjnych w Europie, jak Gdańsk, Kopenhaga, Wiedeń, Belgrad.

Uwaga międzynarodowych rynków pieniężnych w maju głównie skoncentrowana była około emisji akcyj Banku Rozrachunków Międzynarodowych oraz obligacyj pożyczki reparacyjnej Younga na sumę 350 milj. dolarów, których subskrypcja, dzięki płynności rynków pieniężnych, dokonana została w pomyślnych warunkach.

Położenie na rynku pieniężnym w Polsce w maju nie wykazało w porównaniu z poprzednim miesiącem większych zmian. Upłynnienie rynku pieniądza krótkoterminowego postępowało dalej, wypłacalność jednak poprawie nie uległa. Podobnie jak w poprzednim okresie, pod wpływem ograniczenia obrotów gospodarczych oraz kurczenia się tranzakcyj kredytowych, podaż dobrego materjału wekslowego do dyskonta była ograniczona, dzięki czemu banki w dalszym ciągu dysponowały znacznemi wolnemi rezerwami gotówkowemi. Brak odpowiedniego materjału dyskontowego odbija się również na działalności kredytowej Banku Polskiego, która w bieżącym roku doznała w porównaniu z rokiem ubiegłym znaczniejszego ograniczenia. Podczas gdy na ultimo maja 1929 r. stan zdyskontowanych weksli w instytucji emisyjnej wynosił 742,2 milj. zł., to na dzień 31 maja b. r. portfel wekslowy zmniejszył się do 594,3 milj. zł., czyli o 147,9 milj. zł. Pod wpływem zmniejszającego się portfelu wekslowego oraz dokonanych zniżek stopy dyskontowej największych banków emisyjnych zagranicą, Bank Polski z dniem 13 czerwca obniżył stopę dyskontową z 7% do 6½%, stopę procentową dla pożyczek zastawowych z 8% do 7½%.

O postępującej płynności rynku pieniężnego świadczy wielkie powodzenie subskrypcji 3% premjowej pożyczki budowlanej, która w przeciągu tygodnia została pokryta z poważną nadwyżką.

Wkłady w instytucjach kredytowych wzrastały w dalszym ciągu, wskutek czego rezerwy gotówkowe banków zwiększyły się. Pod wpływem jednak niepomyślnej w dalszym ciągu wypłacalności dłużników, zarówno banki, jak i prywatni dyskonterzy stosowali nadal wielką ostrożność przy udzielaniu kredytów. Stąd też tylko bardzo pewne placówki gospodarcze pokryć mogły w dostatecznej mierze swoje zapotrzebowanie kredytowe na korzystnych warunkach. Natomiast pozyskanie kredytu przez firmy mniejsze i mniej odpowiedzialne natrafiało nadal na trudności.

Dostęp do tańszych źródeł kredytowych na prywatnym rynku w dalszym ciągu utrudniony był szczególnie dla rolnictwa, któremu z wydatniejszą pomocą kredytową ostatnio przyszły banki państwowe.

Niepomyślny stan wypłacalności ujawnia się przedewszystkiem we wzroście protestów wekslowych w Banku Polskim. Odsetek zaprotestowanych weksli w stosunku do zapadających płatności w instytucji emisyjnej w maju wynosił 6,07% wobec 5,80% w miesiącu poprzednim oraz 5,72% w maju 1929 r. Suma zaś zaprotestowanych weksli w Banku Polskim zmniejszyła się z 15,4 milj. zł. w kwietniu b. r. do 14,9 milj. zł. w maju. Przytem na poszczególne gałęzie gospodarcze przypadało (w nawiasach dane za kwiecień b r.): rolnictwo — 11,6% (11%), włókiennictwo — 40,1% (40,3%), branża metalowa — 7,1% (5,6%), skórzana — 3,8% (4,4%), drzewna — 2,9% (2,6%), inne — 34,5% (36,1%).

Największy odsetek protestów wykazały w dalszym ciągu ośrodki przemysłu i handlu włókienniczego, znaczniejsze pogorszenie nastąpiło ostatnio w okręgach rolniczych. Taksamo ilość upadłości i nadzorów sądowych oraz ugód pozasądowych była nadal duża.

Stan rachunków Banku Polskiego wykazał w ciągu maja odpływ dewiz zaliczonych do pokrycia na sumę 26,7 milj. zł. oraz zmniejszenie się

zapasu pozostałych dewiz o 1,9 milj. zł. Rezerwa złota zwiększyła się o 0,2 milj. zł. Portfel wekslowy instytucji emisyjnej w porównaniu z końcem kwietnia okazał niewielką zwyżkę (o 3,8 milj. zł.), znacznie mniejszą niż w tym samym okresie roku ubiegłego (44,7 milj. zł.). Silniejszy spadek zaznaczył się na rachunkach państwowych lokat żyrowych, powodując pewien wzrost obiegu biletów bankowych. Łączna suma obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań w porównaniu z końcem kwietnia zmniejszyła się o 42,6 milj. zł., a pokrycie zobowiązań Banku zapasem kruszcowo-dewizowym wynosiło na dzień 31 maja b. r. 61,35% wobec 61,43% przed miesiącem oraz 60,88% w końcu maja 1929 r.

Wskutek dalszego przypływu wkładów przy jednoczesnem kurczeniu się operacyj kredytowych, korzystny stan rezerw gotówkowych banków prywatnych został utrzymany. Suma wkładów w bankach związkowych w ciągu kwietnia zwiększyła się o 17 milj. zł. i wynosiła na koniec tego miesiąca 1.011 milj. zł. Równocześnie stan kredytów krótkoterminowych, udzielonych przez powyższe instytucje finansowe, obniżył się na koniec kwietnia do 1.461 milj. zł., wykazując w porównaniu z poprzednim miesiącem spadek o 13 milj. zł.

Natomiast działalność kredytowa banków państwowych wzrosła w maju bardzo poważnie. Kredyty gotówkowe Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Państwowego Banku Rolnego, zwiększyły się o przeszło 48 milj. zł., osiągając na koniec maja łączną sumę 1.154 milj. zł. Przytem kredyty udzielone przez Bank Gospodarstwa Krajowego wzrosły o 26 milj. zł. do 885 milj. zł., pożyczki Państwowego Banku Rolnego o 22 milj. zł. do 269 milj. zł. (bez funduszów administrowanych). Również kredyty emisyjne powyższych dwuch instytucyj wykazały dalsze zwiększenie — w Banku Gospodarstwa Krajowego o 11,3 milj. zł., w Państwowym Banku Rolnym o 2,5 milj. zł. Wkłady i lokaty w Banku Gospodarstwa Krajowego wzrosły o poważną sumę 42,5 milj. zł.

Wkłady oszczędnościowe w Pocztowej Kasie Oszczędności zwiększyły się o 8 milj. zł. do 217,4 milj. zł. Łącznie z wkładami czekowemi ogólna suma wkładów w tej instytucji wynosiła na koniec maja 391,2 milj. zł. wobec 384 milj. zł. przed miesiącem.

Dewizy. Obroty dewizami na giełdzie warszawskiej w maju zwiększyły się w porównaniu z kwietniem o 4.4 milj. zł. do 41.7 milj. (w maju 1929 r. 32.7 milj). Wahania kursów dewiz notowanych w Warszawie były stosunkowo niewielkie. Czek na New York pod wpływem zwiększonego popytu zwyżkował przejściowo do 8.92, obniżył się jednak pod koniec miesiąca do zwykłego poziomu 8.90. Poza New Yorkiem nieznaczną zwyżkę kursu uzyskała Praga, Wiedeń, Paryż i Bruksela, podczas gdy dewizy na Amsterdam i Zurich w końcu miesiąca nieco się osłabiły.

Tranzakcje giełdowe banknotami, głównie dolarowemi, nieco się zmniejszyły do 2.2 milj. zł. Kurs oficjalny waluty dolarowej utrzymał się bez większych wahań na poziomie 8.88½. Cena dolara w obrotach prywatnych wahała się tak samo w granicach 8.88—8.89.

Papiery wartościowe. Suma tranzakcyj p a p i e r a m i p r o c e n t o w e m i była nieco większa niż w kwietniu i wynosiła w maju 6.6 milj. zł. wobec 5.8 milj. zł. w kwietniu b. r. oraz 5.7 milj. zł. w maju 1929 r. W dziale pożyczek państwowych, po ogłoszeniu subskrypcji 3% premjowej pożyczki budowlanej, zainteresowanie dla poprzednich premjówek, 4% pożyczki inwestycyjnej oraz 5% pożyczki dolarowej, znacznie osłabło, wskutek czego obroty temi papierami były mniejsze przy kursach zniżkujących. Inne pożyczki państwowe, jak 6% dolarowa i 7% stabilizacyjna naogół utrzymały swój kurs na poziomie notowań z poprzedniego miesiąca. Przejściowo zwyżkowała 10% pożyczka kolejowa.

Wśród papierów instytucyj kredytu długoterminowego notowania listów zastawnych i obligacyj banków państwowych pozostały bez zmiany. Listy zastawne prywatnych towarzystw kredytowych pod koniec miesiąca wykazały tendencję zniżkową.

Obroty a k c j a m i na giełdzie warszawskiej w maju, podobnie jak w poprzednim miesiącu, osiągnęły sumę zaledwie 2 miljonów złotych. Około połowy miesiąca tranzakcje papierami dywidendowemi nieco się powiększyły, dzięki czemu kursy prawie wszystkich notowanych akcyj zwyżkowały. Stosunkowo niewielkie wahania wykazywały akcje bankowe, które jednak w końcu maja przeważnie były notowane poniżej ostatniego kursu z przed miesiąca. Z akcyj przemysłowych znaczniejszą poprawę kursu w połowie miesiąca uzyskały szczególnie akcje cukrowe i metalurgiczne. Zwyżka ta w większości wypadków nie została jednak utrzymana do końca miesiąca, tak, że na ultimo maja tylko nieliczne papiery notowane były powyżej kursu z końca poprzedniego miesiąca.

Podobnie na giełdach prowincjonalnych tendencja kursów akcyj, przy bardzo ograniczonych obrotach, była zmienna. Naogół notowania ważniejszych papierów dywidendowych utrzymały się na poziomie z poprzedniego miesiąca. Wskutek zmniejszenia się zainteresowania dla pożyczek państwowych tranzakcje papierami procentowemi również były mniejsze, przy zniżkujących kursach pożyczek państwowych. Większem zainteresowaniem cieszyły się wysoko oprocentowane listy zastawne Towarzystw Kredytowych Ziemskich. Tak np. kurs 8% listów dolarowych

Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego dochodził w końcu miesiąca do 96% wartości nominalnej.

Budżet Państwa w maju przyniósł w dalszym ciągu nadwyżkę dochodów nad wydatkami. Dochody budżetowe wynosiły w okresie sprawozdawczym 232,4 milj. zł., były więc nieco mniejsze niż w miesiącu poprzednim, w którym osiągnęły sumę 234,8 milj. zł. W porównaniu z kwietniem b. r. wpływy z danin publicznych powiększyły się o 11,1 milj. zł. i z ceł o 2,8 milj. zł. Skurczyły się natomiast dochody monopoli o 4,7 milj. zł. oraz wpływy różne o — 11,6 milj. zł. Dochody przedsiębiorstw państwowych utrzymały się na poziomie z miesiąca ubiegłego. Wskutek równoczesnego zmniejszenia się wydatków o 2 milj. zł. do 231,5 milj. zł. nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosiła w maju 0,9 milj. zł. W porównaniu z majem r. ub. ogólna suma dochodów skarbowych zmniejszyła się o 12,9 milj. zł., z powodu skurczenia się wpływów z danin publicznych, ceł oraz przedsiębiorstw państwowych. Również wydatki w maju b. r. uległy zmniejszeniu o 9,1 milj. zł.

ROLNICTWO.

Zbliżający się termin nowych zbiorów, które, jak dotychczas, zapowiadają się w Europie bardzo korzystnie, powoduje na rynkach zbożowych stan niepewności, nie pozwalający na jakąkolwiek poprawę konjunktury zbytu i cen. Wobec małych obrotów oraz niskiego nadal poziomu cen zbóż, położenie rolnictwa w Polsce pozostaje ciężkie. Zapotrzebowanie kredytu jest w dalszym ciągu wielkie, spłata zaś zobowiązań postępuje z trudem.

Ciężkie położenie rolnictwa powoduje Rząd do zwrócenia bacznej uwagi na sprawę pomocy dla rolnictwa. Ministerstwo Rolnictwa przystąpiło w tym celu do opracowania programu polityki rolnej na przyszły rok gospodarczy. W tym celu odbyło Ministerstwo szereg narad z przedstawicielami rolnictwa ustalając postulaty, które służyć mają za podstawę do opracowywanego obecnie szczegółowego programu. Z pomiędzy najważniejszych postulatów, wysuniętych przez sfery rolnicze wymienić należy utrzymanie odpowiedniej ochrony celnej i premij wywozowych, utrzymanie polsko-niemieckiego porozumienia żytniego, rozłożenie na raty i ewentualna konwersja krótkoterminowych zobowiązań kredytowych rolnictwa oraz stworzenie nowych form kredytu rolniczego.

Ziemiopłody. *Zboża.* Na światowych rynkach zbożowych nie nastąpiła w miesiącu sprawozdawczym żadna znaczniejsza zmiana. Wobec nasycenia rynków eksportowych oraz niewyjaśnionej sytuacji na rynkach wewnętrznych obroty pozostawały małe. Ceny jednak nie wykazywały większych wahań. Na rynku polskim ceny zbóż nadal zniżkowały — bardzo słabo ceny pszenicy, — silniej natomiast ceny żyta. Notowania jęczmienia uległy również lekkiej zniżce, podczas gdy ceny owsa utrzymały się na niezmienionym poziomie.

Wywóz zbóż utrzymał się w kwietniu na poziomie z poprzedniego miesiąca dla wszystkich zbóż za wyjątkiem żyta, którego wywóz prawie się podwoił. Za pierwsze trzy kwartały bieżącego roku gospodarczego (sierpień — kwiecień) bilans handlu zbożowego przedstawia się jak następuje (w tonnach):

	Przywóz		Wywóz	
	1929/30	1928/29	1929/30	1928/29
Pszenica	10.744	59.593	9.717	1.303
Żyto	791	17.881	258.302	10.109
Jęczmień	112	1.795	234.145	149.402
Owies	2.872	14.504	58.020	3.004
Mąka pszenna . .	1.303	902	5.174	750
„ żytnia . . .	—	—	7.032	2.365

Podkreślić również należy znaczny wzrost eksportu mąki, zarówno pszennej jak i żytniej.

Stan zasiewów przedstawia się nadal bardzo korzystnie w całym prawie kraju, wykazując w porównaniu z poprzednim miesiącem dalsze polepszenie, jak o tem świadczą następujące dane (w stopniach kwalifikacyjnych):

	1930			1929
	koniec kwietnia	koniec maja	początek czerwca	początek czerwca
Pszenica ozima .	3,8	3,9	4,1	3,6
Żyto ozime . . .	3,8	3,7	4,0	3,5
Jęczmień ozimy .	3,5	3,5	3,6	3,1
Pszenica jara . .	—	3,5	3,6	3,3
Jęczmień jary . .	—	3,4	3,5	3,5
Owies	—	3,4	3,5	3,6

Korzystnie przedstawia się również stan buraków i kartofli.

Rośliny strączkowe. Wywóz fasoli wykazał w kwietniu dalszy spadek obniżając się do 860 tonn wartości 439 tys. zł. wobec 1.697 tonn wartości 962 tys. zł. w miesiącu poprzednim. Wywóz grochu natomiast wykazał silny wzrost, osiągając 5.096 tonn wartości 1.845 tys. zł. wobec 2.238 tonn wartości 921 tys. zł. w marcu.

Inwentarz żywy. Na krajowych rynkach bydła panował w maju spokój. Spędy były mniejsze, niż w miesiącach poprzednich, co uwydatniło się szczególnie silnie w końcu miesiąca. Ceny bydła zniżkowały przez cały miesiąc.

Wywóz w kwietniu wykazał dalszy silny spadek, obniżając się do 1.780 szt. wartości 1.131 tys. zł. wobec 5.160 szt. i 3.464 tys. zł. w miesiącu poprzednim. Od 1 maja obowiązuje

w Czechosłowacji nowy kontyngent na przywóz bydła polskiego w wysokości 16.000 szt. rocznie. W ramach tego kontyngentu Czechosłowackie Ministerstwo Handlu będzie udzielało pozwoleń przywozowych po 1.400 sztuk miesięcznie, wobec czego nie należy liczyć się w najbliższej przyszłości z możliwością zwiększenia wywozu polskiego na rynek praski.

Na krajowym rynku trzody chlewnej spędy utrzymały się na poziomie z poprzedniego miesiąca przy silnej tendencji zniżkowej cen. Dowozy na rynki zagraniczne zmniejszyły się w ciągu miesiąca, przyczem spadek ten przypada całkowicie na rynek wiedeński, gdyż tygodniowe spędy zmniejszyły się z 6,5 tys. sztuk, podczas gdy na rynku praskim spędy utrzymały się za wyjątkiem drugiej dekady miesiąca na poziomie około 4,5 tys. sztuk tygodniowo.

Ceny zarówno w Wiedniu jak i Pradze uległy ku środkowi miesiąca sprawozdawczego dość silnej zniżce, która jednak na koniec maja ustąpiła miejsca pewnej poprawie.

Wywóz nierogacizny z Polski wynosił w kwietniu 39.049 szt. wartości 8.480 tys. zł., był więc znacznie mniejszy niż w marcu, gdy osiągnął 64.357 szt. wartości 13.547 tys. zł.

Masło i jaja. Po lekkiem ożywieniu i poprawie cen, które się zaznaczyły na rynkach masła w końcu kwietnia i na początku maja, nastąpił ponowny spadek cen, spowodowany zwiększoną podażą, zwłaszcza masła II gatunku przy zmniejszonem zapotrzebowaniu. Stan ten potrwa prawdopodobnie do lipca, gdy następuje zwykle w związku ze żniwami oraz wysychaniem pastwisk zmniejszenie podaży masła.

Na rynku krajowym podaż była bardzo silna, powodując zniżkę cen znacznie silniejszą niż na rynkach zagranicznych.

Wywóz masła uległ w kwietniu dalszemu zmniejszeniu, osiągając 595 tonn wartości 3.102 tys. zł. wobec 665 tonn wartości 3.629 tys. zł. w marcu.

Na zagranicznych rynkach jajczarskich sytuacja przedstawiała się w miesiącu sprawozdawczym pomyślniej niż w miesiącu poprzednim. Dowozy były wystarczające, co przy dość silnem zapotrzebowaniu przyczyniło się do wzmocnienia cen. Pod koniec maja jednak ceny wykazały tendencję zniżkową.

Na rynku krajowym, wobec nadwyżki podaży nad popytem oraz trudności wywozowych, zwłaszcza o ile chodzi o towar drugorzędny, nastąpił dość silny spadek cen.

Wywóz jaj w kwietniu zwiększył się znacznie w porównaniu z miesiącem poprzednim osiągając 6.661 tonn wartości 14.595 tys. zł. wobec 4.404 tonn wartości 9.720 tys. zł. w marcu.

GÓRNICTWO.

Węgiel. Spadek wydobycia węgla kamiennego w Polsce, trwający od początku b. r., został w maju przerwany. Podług tymczasowych danych produkcja węgla w tym miesiącu przy 25 dniach roboczych wynosiła 2.670 tys. tonn, wobec 2.663 tys. tonn w kwietniu (przy równej ilości dni pracy). Przeciętne wydobycie na dzień roboczy w całem Państwie wskutek tego nieznacznie wzrosło, z 106,5 tys. tonn w kwietniu do 106,8 tys. tonn w maju. Zwiększenie wydobycia (o 42 tys. tonn) nastąpiło jednak tylko w kopalniach śląskich, podczas gdy w Zagłębiu Dąbrowskiem i Krakowskiem nastąpiło dalsze ograniczenie wytwórczości. Stan załogi robotniczej w kopalniach węgla zmniejszał się jednak nadal i wynosił na końcu maja 115,2 tys. wobec 118 tys. przed miesiącem.

Dzięki powiększeniu się eksportu ogólny zbyt węgla w maju w porównaniu z poprzednim miesiącem wzrósł o 66 tys. tonn do 2.318 tys. tonn, przyczem na poszczególnych rynkach umieszczone zostały następujące ilości węgla (w tysiącach tonn — za maj 1930 r. dane tymczasowe):

	V.1930	IV.1930	V.1929
zbyt ogólny	2.318	2.252	3.289
z tego: zbyt w kraju	1.380	1.377	2.122
eksport	938	875	1.167
w tem: Szwecja	229	221	241
Danja	121	99	138
Norwegja	58	53	61
Finlandja	51	36	61
Łotwa	50	66	37
pozostałe kraje północne . . .	11	4	16
Gdańsk i węgiel okrętowy . . .	102	72	92
Austrja	123	133	189
Węgry	20	18	71
Czechosłowacja .	61	49	76
Francja	40	45	68
Włochy	25	34	55
inne kraje . . .	47	45	62

Zbyt w kraju, dzięki zwiększonym zakupom różnych gałęzi przemysłowych, utrzymany został z niewielką nadwyżką na poziomie z kwietnia b. r., był jednak o 742 tys. tonn mniejszy niż w maju 1929 r.

Wywóz węgla natomiast zwiększył się o 63 tys. tonn, głównie dzięki wzrostowi wysyłki do krajów skandynawskich i bałtyckich. Na rynki te wysłano w maju ogółem 520 tys. tonn, czyli przeszło o 40 tys. tonn więcej niż w miesiącu poprzednim. Znaczniejszą poprawę wykazał również zbyt węgla okrętowego, który z 55 tys. tonn w kwietniu wzrósł w maju do 79 tonn. Wskutek tego suma wywozu na rynki północne wraz z Gdańskiem oraz wysyłką węgla okrętowego stanowiła w maju przeszło 64% ogólnego eksportu węgla w tym miesiącu. Wywóz węgla do 3 państw suk-

cesyjnych (Austrji, Węgier i Czechosłowacji) był o 4 tys. tonn większy niż w kwietniu. Wysyłka do Francji i Włoch uległa natomiast zmniejszeniu, w ogólnej sumie o 14 tys. tonn. Udział transportu drogą morską w ogólnym eksporcie wzrósł w dalszym ciągu, wskutek czego przeładunek węgla w portach polskich zwiększył się w porównaniu z kwietniem b. r. o 61 tys. tonn do 654 tys. tonn, z czego na Gdańsk przypadało 426 tys. tonn, na Gdynię 228 tys. tonn.

Zapasy węgla na zwałach kopalń, które w końcu kwietnia przekraczały 2.100 tys. tonn, naogół dalszego wzrostu nie wykazały.

Ceny węgla w kraju oraz na rynkach, objętych specjalnemi umowami wywozowemi (jak państwa sukcesyjne), pozostały bez zmiany, w eksporcie drogą morską natomiast ceny węgla polskiego, podobnie jak i angielskiego, nadal miały tendencję zniżkową.

Nafta. Położenie kopalnictwa naftowego nie wykazało większych zmian. Wydobycie ropy naftowej w ostatnich miesiącach wynosiło (w tys. tonn):

	IV.1930	III.1930	IV.1929
Jasło	6,3	6,7	6,4
Drohobycz .	43,6	43,7	46,8
Stanisławów .	3,8	4,0	3,4
Razem .	53,7	54,4	56,6

Przeciętna dzienna produkcja w kwietniu przy mniejszej ilości dni w tym miesącu w porównaniu z marcem b. r., dzięki dowierceniu kilku mniejszych nowych szybów w zagłębiu borysławskiem, nieco wzrosła, w ogólnej jednak sumie była o 3 tys. tonn mniejsza niż w tym samym miesiącu roku poprzedniego. Również w maju nie zanotowano większych nowych dowierceń, wskutek czego wydobycie ropy nie uległo większym zmianom. Liczba robotników na kopalniach zwiększyła się w ciągu kwietnia o przeszło 100 osób do 10.7 tys. w końcu tego mesiąca.

Cena surowca pozostała niezmieniona i wynosiła jak przedtem 215 $ za 10-tonnową cysternę ropy marki borysławskiej.

Produkcja gazu ziemnego była w maju nieco mniejsza niż w poprzednim miesiącu przy cenie utrzymanej. Tak samo wytwórczość gazoliny obniżyła się o przeszło 200 tonn do 2.9 tys. tonn. Cena tego produktu utrzymała się bez zmiany na poziomie 77 $ za 1.000 kg.

Wskutek ograniczonej wytwórczości ropy pokrycie zapotrzebowania rafineryj było nadal niedostateczne, wskutek czego przeróbka surowca zmniejszyła się poniżej przeciętnej miesięcznej z ub. r. Tak samo zużycie przetworów naftowych w kraju było mniejsze niż przed rokiem, za wyjątkiem zbytu benzyny, który wykazuje niewielki lecz stały wzrost. Ceny przetworów naftowych na rynku krajowym pozostały niezmienione.

Warunki eksportu produktów naftowych z Polski w miesiącu sprawozdawczym nie uległy zmianie. Suma wywozu w kwietniu b. r. zwiększyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 2.6 tys. tonn do 16.5 tys. tonn, z czego połowa przypada na eksport via Gdańsk. Wysyłka produktów do Czechosłowacji, głównie benzyny, zmniejszyła się. Podobnie wywóz do Niemiec był nieco mniejszy, podczas gdy wysyłka do innych krajów, jak do Austrji i Szwajcarji, utrzymała się na niezmienionym poziomie. W maju nastąpił znaczniejszy spadek wywozu benzyny oraz nafty. Zwiększył się natomiast więcej niż dwukrotnie eksport olejów smarowych (do 6.3 tys. tonn), wskutek czego ogólna suma wywozu w tym miesiącu była nieco większa niż w kwietniu b. r.

Sole potasowe. Jak zwykle w tej porze roku, w kopalnictwie soli potasowych nastąpił spadek wydobycia i zbytu. W maju kopalnie w Kałuszu i Stebniku wydobyły ogółem przeszło 16 tys. tonn sylwinitu i kainitu wobec 24 tys. tonn w miesiącu poprzednim. Wysyłka nawozów potasowych wynosiła w okresie sprawozdawczym niecałe 2 tys. tonn, obniżyła się zatem w porównaniu z kwietniem o 6 tys. tonn. Spółka Eksploatacyjna Soli Potasowych ogłosiła nowe warunki sprzedaży na sezon jesienny, utrzymując bez zmiany dotychczasowe ceny, warunki kredytowe i warunki dostawy oraz wprowadzając dalsze udogodnienia dla odbiorców w skali rabatów.

HUTNICTWO.

Żelazo i stal. Większe zamówienia rządowe, udzielone hutom żelaznym w kwietniu, przyczyniły się do zwiększenia wytwórczości hutniczej w maju. Z uwzględnieniem tymczasowych danych za ostatni miesiąc, produkcja poszczególnych działów hutnictwa żelaznego wynosiła:

w tys. tonn	Surówka	Stal	Wyroby walcown.
przec. mies. 1913 r. . . .	85,9	138,4	99,9
w maju 1929 r.	63,7	120,5	80,5
w marcu 1930 r.	43,9	105,7	80,7
w kwietniu „ „	47,7	91,4	70,0
w maju „ „	40,9	113,6	80,7
w % przec. mies. 1913 r.			
w maju 1929 r.	74,2	87,1	80,6
w marcu 1930 r.	51,1	76,4	80,8
w kwietniu „ „	43,9	66,2	70,1
w maju „ „	47,6	82,1	80.8

Wytwórczość wielkich pieców w maju w porównaniu z miesiącem poprzednim wzrosła o 8%, produkcja stalowni o 24%, walcowni o 16%. Natomiast wytwórczość rur była mniejsza niż w kwietniu.

Wpływ zamówień na wyroby hutnictwa żelaznego, który w kwietniu dzięki zamówieniom rzą-

dowym zwiększył się do 58 tys. tonn, nie osiągnął w maju nawet połowy tej sumy i wynosił niecałe 24 tys. tonn. Zmniejszeniu uległy bowiem zarówno zakupy hurtowego handlu żelazem, jak i przemysłu metalowo-maszynowego, a ponadto zamówień rządowych Syndykat Hut w ostatnim miesiącu nie otrzymał prawie zupełnie. W ogólnej sumie za pierwsze 5 miesięcy b. r. stan zamówień krajowych, dokonanych przez Syndykat Hut, był o 77 tys. tonn mniejszy niż w tym samym czasie ub. r. i wynosił niecałe 167 tys. tonn wobec 244 tys. tonn w okresie styczeń-maj 1929 r.

Eksport wyrobów hutniczych z Polski, który w marcu osiągnął rekordową jak na ostatnie lata wysokość wysyłki miesięcznej w sumie 42 tys. tonn, obniżył się w kwietniu do 33.4 tys. tonn, w maju do 30 tys. tonn. Był jednak nadal dwukrotnie większy niż w maju ub. r., w którym to miesiącu wywieziono zagranicę 15 tys. tonn wyrobów hutniczych.

Cynk i ołów. Pomimo bardzo niekorzystnych w dalszym ciągu cen cynku i ołowiu na rynkach europejskich eksport tych metali w maju zwiększył się. W miesiącu sprawozdawczym wywieziono bowiem prawie 15 tys. tonn cynku i 1.2 tys. tonn ołowiu wobec 11.7 tys. tonn wzgl. 1.0 tys. tonn w kwietniu b. r. Wytwórczość hut w maju, podobnie jak w miesiącu poprzednim wynosiła podług tymczasowych danych 15 tys. tonn cynku surowego i elektrolitycznego oraz 2.8 tys. tonn ołowiu.

PRZEMYSŁ.

Przemysł włókienniczy. *Łódź.* Sezonowe zwiększenie obrotów wyrobami b a w e ł n i a n e m i, jakie zaznaczyło się w kwietniu, wskutek sprzyjającej pogody utrzymało się również prawie przez cały miesiąc sprawozdawczy. Dobrym popytem cieszyły się przedewszystkiem materjały wybitnie sezonowe. W końcu miesiąca jednak obroty nieco się zmniejszyły. Ceny pozostały bez zmiany, tak samo jak dotychczasowe warunki płatności. Pokrycie gotówkowe nadal przeważało.

Dzięki poprawie zbytu zatrudnienie fabryk, kończących w maju wyrób artykułów letnich, nieco wzrosło. Ilość robotników zatrudnionych w zakładach zrzeszonych w Związku Przemysłu Włókienniczego była nieco większa. Jednocześnie liczba robotników pracujących przez 6 i 5 dni w tygodniu znacznie wzrosła, jak wynika z poniższych danych o stanie zatrudnienia w większych fabrykach wyrobów bawełnianych, należących do Związku:

	19—25.V. 1930		7—13.IV. 1930		13—19 V. 1929	
dni	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	8.605	17,2	6.241	12,5	7.947	12,5
5	15.528	31,0	7.251	14,5	6.840	10,8
4	19.078	38,0	30.569	61,2	35.901	56,5
3	6.915	13,8	5.901	11,8	12.861	20,2
razem	50.126	100,0	49.962	100,0	63,549	100,0

Zapotrzebowanie przędzy bawełnianej znacznie przewyższało bieżącą produkcję, wskutek czego zapasy u producentów według danych Związku Przędzalników zmniejszyły się w dalszym ciągu o ca 18%. Również w sprzedaży przędzy, podobnie jak w obrotach tkaninami, przeważało nadal pokrycie gotówkowe przy cenach niezmienionych.

W przemyśle w e ł n i a n y m w maju, który to miesiąc jest okresem przejściowym od produkcji letniej do zimowej, niektóre zakłady wykończały artykuły letnie, inne zaś częściowo rozpoczęły wyrób materjałów na sezon zimowy. Stan produkcji utrzymał się na poziomie z miesiąca poprzedniego. Jak wynika z poniższych danych Związku Przemysłu Włókienniczego ogólna ilość zatrudnionych robotników zmniejszyła się wskutek udzielonych urlopów, wzrosła natomiast liczba pracujących przez 6 i 5 dni w tygodniu, przyczem wszystkie fabryki pracowały najmniej 4 dni w tygodniu. Podług ilości dni pracy w tygodniu w zakładach zrzeszonych w Związku Przemysłu Włókienniczego pracowało robotników:

	19—25.V. 1930		7—13.IV. 1930		13—19.V. 1929	
dni	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	7.579	60,3	5.858	43,7	3.481	19,5
5	3.951	31,4	5.084	37,9	3.800	21,3
4	1.036	8,3	1.307	9,8	7.421	41,7
3	—	—	1.147	8,6	3.116	17,5
razem	12.566	100,0	13.396	100,0	17.818	100,0

Zbyt jednakże materjałów wełnianych, podobnie jak i w kwietniu, ograniczał się do małych partyj specjalnych gatunków. Ceny artykułów letnich pozostały bez zmiany. Cennik zaś materjałów zimowych, wskutek spadku cen wełny surowej jest niższy niż w r. ub. W związku z rozpoczęciem wyrobu materjałów zimowych zaznaczyło się zwiększenie popytu na przędzę czesankową, której ceny wskutek tego miały tendencję zwyżkową.

W dziale artykułów d z i a n y c h większe zakłady wytwórcze unieruchomiono w drugiej połowie maja na przeciąg jednego miesiąca, celem przeczekania okresu międzysezonowego i wykorzystania urlopów przez robotników. Wskutek znacznych zapasów w handlu hurtowym sprzedaż artykułów dzianych z fabryk nie była duża. Warunki sprzedaży nie zmieniły się.

Zbyt wyrobów p o ń c z o s z n i c z y c h w porównaniu z kwietniem zmniejszył się. Stan zatrudnienia przemysłu utrzymał się na poprzednim poziome. Wskutek stosowania przez przemysłowców tej branży zasady częściowej zapłaty gotówkowej, już od dłuższego czasu wypłacalność odbiorców w tym dziale kształtowała się stosunkowo zadawalająco.

Bielsko. Po zakończeniu w kwietniu produkcji na sezon letni fabryki włókiennicze w tym okręgu przeszły w maju na wyrób materjałów zi-

mowych. Wskutek jednak niedostatecznych zamówień zakłady pracują przy ruchu silnie ograniczonym. Rynek wewnętrzny został już dostatecznie nasycony materjałami letniemi, wobec czego prawie zupełnie brak zamówień dodatkowych. Wypłacalność odbiorców pogorszyła się, gdyż hurtownicy z powodu małych obrotów regulują swe zobowiązania tylko z wielkiemi trudnościami.

W innych działach przemysłu włókienniczego w okręgu bielskim sytuacja również była mało pomyślna. W fabrykach wyrobów jutowych i konopnych brak dostatecznych zamówień, wskutek czego zakłady ograniczyły wytwórczość. Podobnie kształtuje się położenie przemysłu konfekcyjnego, który w maju przeszedł już na wyrób artykułów na sezon zimowy. W dziale fabrykacji kapeluszy i stożków zmniejszenie zbytu nastąpiło głównie wskutek pogorszenia się warunków na rynkach zagranicznych.

Białystok. Stan zatrudnienia fabryk białostockich w pierwszej połowie miesiąca utrzymał się na poziomie z kwietnia. W drugiej połowie maja, wskutek zwiększonego napływu zamówień, stan uruchomienia maszyn nieco wzrósł, do 73% normalnej produkcji. Tak jak i w innych okręgach również w Białymstoku rozpoczęto w maju pracę na sezon zimowy. Sprzedaż na rynek krajowy odbywała się przeważnie na weksle do 4 miesięcy. Przy zapłacie gotówkowej udzielano skonta od 8 do 12%. Ceny w porównaniu z rokiem ubiegłym były w zależności od gatunków o 10 — 15% niższe. Wypłacalność odbiorców wskutek znacznej ilości protestów nadal była niepomyślna. Eksport wyrobów włókienniczych w maju z okręgu białostockiego był większy niż w poprzednim miesiącu, głównie wskutek wzrostu wywozu do Japonji, tak w dziale tkanin jak i kołder. Za pośrednictwem kupców hamburskich poczyniono znaczniejsze zamówienia na wywóz do Chin i Indyj. Wysyłka jednak towaru, wskutek zamieszek politycznych w tych krajach, natrafia na trudności.

Ogólna wartość wywozu przędzy i gotowych wyrobów włókienniczych osiągnęła w maju 14.8 milj. zł., była więc o 0,4 milj. zł. większa niż w miesiącu poprzednim. Za pierwsze 5 mesięcy r. b. wywieziono zagranicę materjałów gotowych i przędzy za 74.5 milj. zł., wobec 64.9 milj. zł. w tymże okresie r. ub.

W przemyśle metalowo-maszynowym stan zatrudnienia pozostał nadal niekorzystny. Po dokonanych ograniczeniach wytwórczości w ostatnich miesiącach, zakłady tej branży pracują zaledwie w 50% swej normalnej zdolności produkcyjnej. W związku z tem zmniejsza się zapotrzebowanie surowców i półfabrykatów ze strony metalowego przemysłu przetwórczego, powodując dalszy spadek zamówień fabryk w hutach żelaznych.

Wskutek wstrzymywania się rolników od większych zakupów położenie wytwórni maszyn rolniczych było nadal niekorzystne. Duże zapasy niesprzedanych towarów zmuszają fabryki bądź do redukcji pracy, bądź do zupełnego wstrzymania produkcji. W dziale narzędzi rolniczych sezon wiosenny był bardzo słaby, wskutek czego również w tym dziale nastąpiło dalsze ograniczenie pracy.

Wskutek ogólno-światowego kryzysu w przemyśle włókienniczym zarówno bielskie jak i łódzkie wytwórnie maszyn dla włókiennictwa pracują przy ruchu znacznie ograniczonym. Zbyt wyrobów tego działu był nadal bardzo mały przy dalszem pogorszeniu się cen tak zagranicą jak i w kraju. Stan zamówień fabryk obrabiarek w porównaniu z r. ub. zmniejszył się o połowę. Zmusza to zakłady produkujące obrabiarki do przerzucania się na budowę maszyn dla innych gałęzi wytwórczości. W dziale produkcji wag wskutek braku zamówień tak rządowych jak i prywatnych, niektóre fabryki przeprowadziły dalsze ograniczenia pracy.

Zakłady budowy lokomotyw, za wyjątkiem jednej fabryki, która otrzymała z zagranicy zamówienie na 12 lokomotyw, zatrudnione są zaledwie w połowie swej zdolności produkcyjnej. W wytwórniach wagonów lepiej przedstawia się zatrudnienie działu wagonów osobowych, podczas gdy na wagony towarowe brak prawie zupełnie zamówień. Również z tego powodu zmniejszył się stan zatrudnienia w dziale budowy wagonów tramwajowych.

Sytuacja w odlewniach poprawie nie uległa. W okręgu warszawskim zakłady odlewnicze zredukowały zatrudnienie więcej niż o połowę swej normalnej wytwórczości. Niekorzystnie również przedstawia się stan zamówień w okręgach kielecko-radomskim, poznańskim i pomorskim. Sytuację pogarszają wzrastające trudności zbytu na rynkach eksportowych (kraje bałtyckie, Rumunja), wskutek powstających tam odlewni krajowych. Podobnie w fabrykach budowy mostów i konstrukcyj żelaznych, wskutek braku większych inwestycyj, ruch był nadal słaby. Mniej pomyślnie niż w roku poprzednim zatrudnione są również wytwórnie kotłów i instalacyj kotłowych.

W dziale fabrykacji drutu, gwoździ, śrub i nitów, mimo że maj jest zwykle miesiącem wzmożonej sezonowej produkcji, zakłady pracowały tylko ograniczoną ilość dni w tygodniu. Przytem nieco lepiej zatrudnione były fabryki drutu, które wykonywały zamówienia instytucyj rządowych.

W przemyśle drzewnym położenie nacechowane było w dalszym ciągu niedostatecznem zatrudnieniem zakładów przetwórczych oraz za-

stojem w sprzedaży tak na rynku krajowym jak zagranicą. Zbyt materjałów drzewnych w kraju na potrzeby budownictwa i przemysłu nie wykazał poprawy. Pomimo znacznej zniżki cen surowca sprzedaż drzewa surowego z lasów w sezonie wiosennym, wskutek małego zapotrzebowania była znacznie mniejsza niż przed rokiem. Ceny materjałów tartych naogół utrzymały się na niskim poziomie z miesiąca ubiegłego. Podobnie jak w kwietniu stosunkowo lepszy zbyt miały niektóre gatunki drzewa liściastego, jak olcha i osika. W związku ze spadkiem wydobycia węgla oraz tendencją oszczędnościową kopalni, które nie robią większych zapasów kopalniaków, zbyt tych sortymentów utrzymywał się na niskim poziomie.

Sytuacja dla wywozu drzewa polskiego zagranicę była w dalszym ciągu niepomyślna. Na rynku angielskim, opanowanym zupełnie przez drzewo sowieckie, poziom cen poszczególnych gatunków w porównaniu z r. ub. był przeciętnie o 10—22% niższy, wskutek czego wyniki finansowe naszego eksportu w r. b. są daleko mniej korzystne. Podobnie przedstawia się położenie na rynku niemieckim, gdzie w roku obecnym popyt, wskutek małego ruchu budowlanego i mniejszego zapotrzebowania ze strony przemysłu, znacznie się skurczył. Przytem również w Niemczech daje się odczuwać wielkie zaofiarowanie drzewa rosyjskiego po cenach, przy których przemysłowi naszemu trudno konkurować. Trusty sowieckie ostatnio forsują szczególnie wywóz wielkich ilości papierówki po cenach o wiele niższych od dotychczasowych notowań na rynku niemieckim. Nieco korzystniej kształtował się w maju eksport do Czechosłowacji, która obecnie po Niemczech i Anglji jest trzecim największym odbiorcą drzewa polskiego zagranicą. Nieznaczna poprawa zaznaczyła się głównie w wywozie celulozy oraz kopalniaków, kierowanych do karwińskiego zagłębia węglowego. Wywóz drzewa w I kwartale r. b. do poszczególnych krajów kształtował się następująco (w tys. tonn):

	Ogółem	Niemcy	Anglja	Czechosłowacja	Inne kraje*)
Drzewo nieobrobione	408.2	329.0	4.1	58.2	5,5
w tem: papierówka	193.2	184.4	—	8,5	—
kopalniaki .	74,1	45,4	0,6	20,4	2,3
Półfabrykaty . . .	277,5	110,2	78,9	17,3	38,0

Ogólny wywóz drzewa w pierwszych 5 miesiącach r. b. wynosił 1.166 tys. tonn wartości 148 milj. zł., wobec 1.256 tys. tonn wartości 165 milj. zł. w tymże czasie ub. r. Wartość wywozu drzewa surowego w powyższym czasie r. b. przedstawiała sumę 45 milj. zł. wobec 59 milj. w r. ub.; półfabrykatów wywieziono w r. b. za 81 milj. zł. wobec 82 milj. w r. ub. oraz wyrobów gotowych za 21 milj. zł. wobec 23 milj. w r. ub.

*) Francja, Holandja, Belgja.

Cukrownictwo. Zbyt cukru wewnątrz kraju wykazuje dalszy spadek, wynosił bowiem w maju 25.751 tonn wobec 27.453 tonn w poprzednim miesiącu oraz 28.186 tonn w maju ub. r. Sprzedaż cukru na potrzeby krajowe za pierwsze 8 miesięcy bieżącego roku gospodarczego (1.X.29—31.V.30) osiągnęła 219 tys. tonn wobec 234 tys. tonn w tymże okresie roku poprzedniego, czyli zmniejszyła się o 6.4%. Wskutek niepomyślnej w dalszym ciągu sytuacji na światowych rynkach cukrowych, uwydatniającej się w dalszym spadku cen, eksport cukru w miesiącu sprawozdawczym spadł do 19.891 tonn wobec 44.303 tonn w kwietniu.

W maju cukrownie, należące do Zachodnio-Polskiego Związku Przemysłu Cukrowniczego, przedłużyły na dalsze 6 lat umowę, mającą na celu wspólną sprzedaż cukru oraz wspólne finansowanie zrzeszonych cukrowni.

Według szacunków, dokonanych w maju, obszar plantacyj buraczanych w Polsce wynosi w r. b. 193.5 tys. ha. wobec 242 tys. w r. ub., czyli zmniejszył się o 20%. Natomiast obszar plantacyj buraczanych w Europie w roku obecnym według drugiego szacowania Dr. Lichta zwiększył się o 5.6% do 1.947 tys. ha. (bez Rosji). Poza Polską plantacje swe zmniejszyły tylko Italja i Jugosławja, podczas gdy inne kraje zwiększyły obszary uprawy buraka cukrowego.

Młynarstwo. Spadek obrotów mąką, jaki zaznaczył się w drugiej połowie kwietnia, trwał również i w maju. Wskutek bowiem tendencji zniżkowej na zboże, jaka panowała w okresie sprawozdawczym, tak młyny, jak i hurtownicy w obawie strat nie robili większych zapasów zboża względnie mąki. Spowodowało to ograniczenie lub zupełne wstrzymanie ruchu części młynów handlowych.

Wskutek podwyższenia w maju premij wywozowych przy eksporcie mąki pszennej i żytniej z Niemiec nastąpiło pogorszenie warunków dla naszego eksportu. Za pierwsze pięć miesięcy r. b. wywieziono zagranicę mąki pszennej 4.249 tonn, żytniej 6.859 tonn, wobec 854 względnie 636 tonn w tymże okresie r. ub.

Garbarstwo. Garbarnie w dalszym ciągu ograniczały zatrudnienie, starając się dostosować wytwórczość do zmniejszonego zbytu, by w ten sposób zapobiec dalszej zniżce cen. Zakupy materjału gotowego, przeważnie skór miękkich, chromu i giemzy, ze strony fabrykantów obuwia były w maju dość znaczne. Ceny zostały utrzymane. Natomiast wskutek małych zakupów ze strony garbarń, ceny skór surowych, tak bydlęcych, jak i cielęcych, miały przeważnie tendencję zniżkową. Wypłacalność odbiorców nieco się poprawiła, ilość protestowanych weksli w branży skórzanej była bowiem mniejsza.

Sytuacja przemysłu obuwniczego wskutek niedostatecznego zbytu nie poprawiła się. W związ-

zku bowiem z sezonem letnim wprowadzono na rynek duże ilości taniego obuwia płócienno-gumowego. Pozatem, przemysł krajowy nadal odczuwa silną konkurencję obuwia zagranicznego.

Przemysł chemiczny. Produkcja państwowych fabryk związków azotowych wzrosła w maju do 6.571 tonn azotniaku (6.144 tonny w kwietniu), 2.865 tonn nitrofosu (2.999 tonn w kwietniu) oraz 684 tonny azotanu i siarczanu amonu (521 tonn w kwietniu). Wobec jednak zakończenia w kwietniu sprzedaży nawozów sztucznych w sezonie wiosennym, zbyt nawozów azotowych w okresie sprawozdawczym był mały. Cena gotówkowa azotniaku pozostała bez zmiany (1,80 zł. za kg. % N), obniżono natomiast cenę kredytową do 1,86 zł. za kg. % N.

Trudne położenie rolnictwa odbija się również ujemnie na zbycie nawozów superfosfatowych. Na sezon jesienny fabryki superfosfatów nie otrzymały dotąd prawie żadnych zamówień, podczas gdy w latach poprzednich już maj i początek czerwca były miesiącami dość ożywionej sprzedaży. Celem zachęcenia rolników do zwiększonych zakupów, Związek Przemysłu Superfosfatowego obniżył ceny nawozów zależnie od rejonów zbytu.

Na skutek dalszych ograniczeń ruchu w koksowniach, wytwórczość produktów węglopochodnych w maju była mniejsza. W sprzedaży tych produktów, mimo okresu wzmożonego zbytu sezonowego, jakim jest maj, spodziewane ożywienie w większości działów nie nastąpiło. Pewną poprawę wykazał zbyt smoły preperowanej i paku, obroty temi artykułami były jednak mniejsze niż w roku ubiegłym. W związku z ograniczeniem przez koleje państwowe tegorocznego programu inwestycyjnego, zbyt olei impregnacyjnych był niedostateczny. Zbyt benzoli tak do napędu motorów, jak i dalszego przerobu, utrzymywał się w rozmiarach dotychczasowych. Obroty siarczanem amonu, idącym na potrzeby rolnictwa, jak co roku, ustały w maju prawie zupełnie. Wskutek niskich cen ofiarowanych przez zagranicę, wywóz tego produktu z Polski również się zmniejszył.

Przemysł mineralny. Niekorzystne położenie przemysłu ceramicznego w maju poprawie nie uległo. Zbyt cegły jak i dachówek nadal był niedostateczny, tak, że wskutek wielkich zapasów część zakładów pozostała unieruchomiona. Z powodu rozpoczęcia budowy tylko nielicznych nowych domów, większych zamówień na cegłę brak prawie zupełnie. Wskutek tego, że maj nie jest miesiącem sezonowym, zbyt dren był bardzo mały. Ceny utrzymują się na niezmienionym poziomie. Z powodu małych inwestycyj w przemyśle również sprzedaż cegły ogniotrwałej i wyrobów kamionkowych, podobnie jak w miesiącach ubiegłych, była ograniczona. Konkurencja zagranicznych fabryk wyrobów porcelanowych wpłynęła na dość znaczne ograniczenie produkcji zakładów krajowych. Ograniczony ruch budowlany wpłynął również na zmniejszenie produkcji zakładów, wyrabiających artykuły ceramiczno-sanitarne. Z powodu silnej konkurencji na rynkach zagranicznych zmniejszył się również eksport w tym dziale. Sytuacja hut szklanych, tak w dziale szkła taflowego jak i butelkowego, nie poprawiła się. Wskutek znacznego ograniczenia zbytu zwiększyły się zapasy w składach fabrycznych.

HANDEL I ŻEGLUGA.

Po niewielkiem ożywieniu obrotów towarowych w niektórych działach handlu detalicznego w kwietniu, spowodowanem świętami oraz zakupami sezonowemi, położenie handlu w maju nie wykazało żadnych zmian na lepsze. Tylko w niektórych większych ośrodkach miejskich sytuacja w nielicznych branżach sezonowych była nieco pomyślniejsza, natomiast w okręgach o charakterze rolniczym zastój w handlu raczej się pogłębił, a utargi były znacznie niższe niż przed rokiem. Z powodu niepomyślnej w dalszym ciągu wypłacalności, kupcy starają się ograniczać sprzedaż na kredyt i na spłaty, żądając w coraz większej mierze zapłaty gotówkowej. Wskutek tego odbiorcy wobec małej zdolności płatniczej ograniczają swe zakupy do potrzeb najpilniejszych i pokrywają swe zapotrzebowanie tylko na najbliższy czas.

Ograniczony jeszcze narazie ruch budowlano-inwestycyjny, który dopiero w końcu okresu sprawozdawczego wykazuje pewne ożywienie, odbija się ujemnie na handlu wyrobami metalowemi i materjałami budowlanemi, których zbyt w porównaniu z sezonem wiosennym w ub. r. znacznie się zmniejszył. Nieznacznej poprawie uległo położenie handlu włókienniczego, gdzie dzięki ustaleniu się pogody wiosennej obroty zwiększyły się zarówno w stosunku do poprzednich miesięcy, jak i w porównaniu z majem ub. r. Wobec zwiększenia się tranzakcyj gotówkowych oraz stosunkowo dobrej wypłacalności klijenteli kupującej na spłaty, stosunki finansowe w tym dziale powoli polepszają się. Tak samo sprzedaż wyrobów trykotażowych w związku ze wzmożonemi zakupami towarów letnich nieco się powiększyła. Zapasy w tej branży z powodu niepomyślnych obrotów w poprzednich miesiącach są nadal bardzo duże. Zbyt towarów bieliźniano-konfekcyjnych zwiększył się tylko nieznacznie, wskutek czego zapasy kupców tylko bardzo powoli ulegają likwidacji. Ceny wyrobów gotowych jak i materjałów bieliźnianych pod wpływem dużych zapasów towaru uległy zniżce. Obroty obuwiem utrzymały się naogół na poziomie z poprzednie-

go miesiąca. Zapłata za towar następuje jednak bardzo opieszale, co powoduje brak środków obrotowych u kupców.

W handlu spożywczym obroty we wszystkich działach wykazują w porównaniu z r. ub. znaczny spadek. Skurczenie się zakupów przejawia się w większym stopniu w ośrodkach rolniczych, gdzie zdolność nabywcza ludności w związku z niskiemi cenami płodów rolnych znacznie się zmniejszyła. Pociągnęło to za sobą pogorszenie wypłacalności ze strony kupców detalistów, którzy żądają stałych prolongat swych zobowiązań. W branży kolonjalnej mimo znacznych ustępstw w cenach, czynionych przez hurtowników, zbyt się obniżył. Wskutek braku środków finansowych u detalistów ilość protestowanych weksli w maju w porównaniu z kwietniem wykazuje nawet pewien wzrost. Podobnie kształtuje się sytuacja w dziale czekoladowym i cukierniczym. W handlu wódczano-likierowym w związku z podwyżką cen spirytusu obroty w maju zmniejszyły się.

W handlu perfumeryjno-kosmetycznym zbyt utrzymuje się na poziomie z r. ub., był jednak niższy niż w poprzednim miesiącu. Stosunki finansowe w tym dziale nadal są niekorzystne, wskutek regulowania należności przez odbiorców wekslami na długie terminy oraz wskutek słabej wypłacalności.

Bilans handlu zagranicznego w maju wykazał nadwyżkę wywozu nad przywozem w wysokości 2.5 milj. zł. Wywóz w maju wynosił 1.432 tys. tonn w wartości — 199 milj. zł., w porównaniu więc z miesiącem ubiegłym wartość jego spadła o 10 milj. zł., głównie z powodu zmniejszenia się wywozu artykułów spożywczych. Przywóz wynosił 296 tys. tonn, w wartości — 197 milj. zł., czyli w porównaniu z kwietniem zwiększył się na wadze o 14 tys. tonn i na wartości o 17 milj. zł. Zwiększenie przywozu nastąpiło w dziale materjałów włókienniczych, maszyn, samochodów, aparatów oraz metali.

Obrót towarowy portu w Gdyni wzrósł w maju do 283 tys. tonn, zwiększył się więc w porównaniu z kwietniem o 43 tys. tonn dzięki wzrostowi wywozu o 30 tys. tonn i przywozu o 13 tys. tonn. Tak samo ruch pasażerski portu zwiększył się z 598 pasażerów w kwietniu do 2.153 w maju.

STAN ZATRUDNIENIA I PŁACE.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się maju o dalsze 45.386 osób, osiągając w końcu tego miesiąca 228.331 osób wobec 273.717 w dniu 3 maja b. r. Tak jak i w miesiącu poprzednim, w związku z ożywieniem się robót publicznych i ruchu budowlanego najsilniejszy spadek wykazują grupy: robotników niewykwalifikowanych o przeszło 22 tys. oraz pracowników budowlanych o 10 tys. Wskutek rozpoczęcia prac przygotowawczych w przemyśle rolnym oraz ożywienia w niektórych sezonowych działach produkcji znaczniejszy spadek liczby bezrobotnych, wynoszący ca 7 tys. osób, wykazują, jak zwykle na wiosnę, inne zawody robotników wykwalifikowanych. Lekka poprawa zatrudnienia w przemyśle włókienniczym przyczyniła się do zmniejszenia się liczby osób pozostających bez pracy w tej branży o przeszło 5 tys. Dzięki uruchomieniu małych warsztatów wyrobów metalowych, przeprowadzających zwykle remont narzędzi i maszyn rolniczych, grupa bezrobotnych metalowców spadła o około półtora tysiąca osób. W pozostałych działach, mianowicie górników, hutników metalowych i szklanych oraz pracowników umysłowych stan bezrobocia utrzymał się na poziomie z przed miesiąca. W porównaniu z majem ub. r., gdy ilość bezrobotnych wynosiła 122.771 osób, w roku obecnym ilość osób pozostających bez pracy jest o 105.560 większa. Z ogólnej sumy bezrobotnych według danych Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej na poszczególne zawody przypadało:

	31.V.1930	3.V.1930	1.VI.1929
Górnicy	10.209	10.585	4.096
Hutnicy	3.895	3.887	2 639
Metalowcy	19.905	21.291	6.863
Włókiennicy	26.575	31.401	22.550
Pracownicy budowlani	25.164	35.254	12.396
Pracownicy umysłowi	17.752	17.434	12.160
Inne zawody	16.443	23.080	62.067
Niewykwalifikowani	108.388	130.785	
razem	228.331	273.717	122.771

W maju tak jak i w miesiącu poprzednim w zakresie płac robotniczych ważniejszych zmian nie było.

STATYSTYKA

Pieniądz i kredyt

STAN W DNIU	BANK POLSKI						Całkowity obieg pieniężny	Państw. instyt. kredyt.			Banki prywatne [2]	
	Stopa dyskontowa	Kruszec i waluty netto	Portfel wekslowy	Pożyczki lombardowe	Natychm. płatne zobowiązania	Obieg biletów bank.		Kredyty gotówkowe	Kredyty emisyjne	Wkłady i lokaty	Kredyty krótkoterminowe	Wkłady
		W miljonach złotych										
31.XII. 1926 . . .	9½	264	321	9	143	593	1.021	489	214	612	442	308
31.XII. 1927 . . .	8	1.202[1])	456	41	660	1.003	1.312	793	432	899	878	576
31.XII. 1928 . . .	8	1.149	640	91	524	1.295	1.516	937	738	1.132	1.222	804
31.V. 1929 . . .	9	1.082	742	89	532	1.244	1.470	1.014	820	1.065	1.339	864
31.XII. „ . . .	8½	1.119	704	77	468	1.340	1.600	1.060	924	1.144	1.362	916
31. III. 1930 . . .	7	1.027	624	73	337	1.324	1.558	1.103	947	1.284	1.474	994
30. IV. „ . . .	7	1.000	591	79	302	1.326	1.556	1.134	961	1.289	1.461	1.011
31. V. „ . . .	7	972	594	78	252	1.333	1.560	1.783[3])	975[3])	1.334[3])	.	.

[1]) Od 20.X.1927 r. przeliczono zapasy kruszczu i walut zgodnie z rozporz. z d. 13.X.27 r. o stabilizacji złotego pg. wartości 5.924.44 zł. za 1 kg czystego złota.
[2]) Banki prywatne, należące do Związku Banków w Polsce: w końcu 1924 r. 43, 1925 r. 32, 1926 r. 30, od 1927 r. 29.
[3]) Dane prowizoryczne.

Kursy dewiz i walut na giełdzie warszawskiej

	Notowano za	Kurs najniższy		Kurs najwyższy		Kurs ostatni	
		Maj 1930	Kwiecień 1930	Maj 1930	Kwiecień 1930	Maj 1930	Kwiecień 1930
Belgja	100 belg	124.40	124.45	124.52	124.60	124.50	124.50
Holandja	100 guld.	358.60	357.90	359.07	359.—	358.75	358.90
Londyn	1 £	43.32	43.33½	43.35¾	43.40½	43.33¼	43.35½
Nowy York	1 $	8.90	8.90	8.92	8.90	8.90	8.90
$ oficjalny	1 $	8.88	8.88¼	8.88½	8.90	8.88½	8.88¼
$ prywatny	1 $	8.88	8.88	8.89	8.90	8.88	8.88
Paryż	100 fr.	34.93½	34.90¼	35	35.—	34.97	34.93½
Praga	100 kor.	26.41	26.41	26.45¾	26.43	26.45½	26.41½
Szwajcarja	100 fr.	172.46	172.61	172.88	172.92	172.58	172.88
Wiedeń	100 szyl.	125.69	125.63	125.80	125.75	125.80	125.68
Włochy	100 lir	46.73	46.74	46.78½	46.78½	46.73½	46.74

Kursy ważniejszych papierów procentowych na giełdzie warszawskiej

RODZAJ PAPIERU		Wartość nominalna	Kurs najniższy			Kurs najwyższy			Kurs ostatni		
			Maj 1930	Kwiecień 1930	Maj 1929	Maj 1930	Kwiecień 1930	Maj 1929	Maj 1930	Kwiecień 1930	Maj 1929
6% poż dol. z 1919/1920 r.		100 $	76	78.—	84.25	78 —	79.—	84.75	76.—	79.—	84.75
10% „ kolejowa	w % nominału	100 fr. zł.	101.75	101.—	102.50	104.—	102.50	102.50	102.—	102.—	102.50
5% „ konwersyjna . .		100 zł.	55.—	55.—	67.—	56.—	55.50	67.—	55.—	55.25	67.—
5% „ kolej. z 1925 r. .		100 zł.	51.25	49.75	59.—	52.—	51.—	59.—	52.—	50.50	59.—
7% „ stabil. z 1927 r. .		100 $	86.—	87.50	92.—	88.—	88.—	93.25	86.75	88.—	92.—
8% l. zast. B. G. K. . . .		100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ „ B. G. K. . . .		100 zł	83 25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8% „ „ P. B. R. . . .		100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94 —	94.—
7% „ „ P. B. R. . . .		100 zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8% oblig. B. G. K.		100 zł. zł.	94 —	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ B. G. K.		100 zł.	83 25	83,25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8% „ Pol. B. Komun. .		100 zł. zł.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8% l. dol. Pozn. Z. Kr.[1]) .		100 $	94.25	94.—	91.50	96.—	95.75	94.50	95.75	94.50	93.—
4½% l. zast. T. Kr. Ziem.	w złotych	100 zł.	54. -	53.75	45.—	58.—	56.—	50.—	54.—	55 50	47.—
5% „ „ „ „ m. W.		100 zł.	57.25	57.50	50.75	60.50	59.25	51.50	57.25	59.25	51.50
8% „ „ „ „ „ „		100 zł.	76.25	76.25	61.75	79.—	78.50	68.25	76.50	77.—	65.25
8% „ „ „ „ Łodzi		100 zł.	70.25	68.75	58.—	72.—	71.25	61.—	70.25	70.50	60.—
5% poż. premj. dolar. . . .		5 $	62.—	73.—	71.—	72.—	76.25	78.—	65.—	74.—	74.50
4% „ „ inwest. . .		100 zł.	107.50	118.—	101.25	116.50	123.25	107.—	109.—	118.—	104.—
6% l. zboż. Pozn. Z. Kr.[1]) .		1 q żyta	19.—	21.50	26.75	20.—	22.—	28.30	19.—	21.—	27.—

[1]) Notowania urzędowe giełdy poznańskiej.

Kursy ważniejszych akcyj na giełdzie warszawskiej

Wskaźnik ogólny akcyj (G. U. S.): 1927=100. XII. 1928=100,29; IV. 1929=87,80; XII. 1929=67,58; III. 1930=57,35.

RODZAJ AKCJI	Wartość nominalna w złotych	Ostatnia dywid. w %	Kurs najniższy Maj 1930	Kurs najniższy Kwiec. 1930	Kurs najniższy Maj 1929	Kurs najwyższy Maj 1930	Kurs najwyższy Kwiec. 1930	Kurs najwyższy Maj 1929	Kurs ostatni Maj 1930	Kurs ostatni Kwiec. 1930	Kurs ostatni Maj 1929
Bank Polski	100	20	170.—	165.50	163.—	175.—	176.50	170.—	170.50	171.—	167.—
Bank Handl. w Warszawie .	100	7	110.—	118.—	113.—	118.—	118.—	120.—	111.—	118.—	116.—
Bank Dyskontowy.	100	12	116.—	115.—	120.—	116.90	118.—	126.—	116.—	116.—	126.—
Bank Zachodni	100	9	72.50	79.50	73.—	75.—	80.—	78.—	73.—	79.50	73.—
Warsz. Tow. Fabr. Cukru . .	100	0	33.—	27.50	32.—	39.50	33.25	37.25	35.—	33.25	33.50
Firley	50	8	35.—	35.—	45.—	36.—	36.—	52.50	36.—	36.—	52.50
Wysoka	100	12	—	139.—	240.—	—	140.—	240.—	—	139.50	240.—
Warsz. Tow. Kop. Węgla . .	100	2	48.—	47.50	68.—	53.50	54.50	80.—	49.—	47.50	80.—
Lilpop, Rau i Loewenstein .	25	12	26.25	25.—	24.—	30.—	26.—	39.—	27.50	26.—	29.—
Modrz. Zakł. Górnicze . . .	50	$4\frac{1}{2}$	10.—	9.25	22.50	13.25	12.75	27.50	10.25	11.—	23.50
Ostrowieckie Zakłady . . .	50	14	58.—	60.—	81.—	63.—	70.—	90.—	58.—	65.—	81.—
Norblin.	100	16	57.—	—	160.—	65.—	—	190.—	60.—	—	160.—
Rudzki	50	8	20.—	21.—	39.—	25.50	24.—	41.—	20.—	21.—	39.—
Starachowice	50	0	19.—	19.—	23.—	21.75	21.25	29.75	19.—	19.50	25.75
Warsz. S. A. Bud. Parow. .	25	10	21.50	20.—	18	23.50	21.—	18.—	23.50	21.—	18.—
Siła i Światło	50	10	85.—	91.—	—	85.—	103.—	—	85.—	101.—	—
Elektr. Dąbrowska.	50	8	50.—	—	—	50.—	—	—	50.—	—	—
L. Spiess i Syn.	100	9	—	101.—	—	—	101.—	—	—	101.—	—
Nobel	50	0	9.75	—	20.—	10.25	—	28.50	10.25	—	28.50
Zawiercie	60	0	—	—	10.50	—	—	10.50	—	—	10.50
Haberbusch i Schiele . . .	100	15	103.—	105.—	225.—	116.—	110.—	226.50	110.—	110.—	226.50
Ł. J. Borkowski	25	4	5.—	—	12.50	5.—	—	12.50	5.—	—	12.50

Kursy polskich pożyczek państwowych na giełdach zagranicznych

Nowy York

6% POŻYCZKA DOLAROWA				MIESIĄC	8% POŻYCZKA DILLONOWSKA			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
76	$78^{1}/_{4}$	76	122	Maj 1929	93	97	$94^{1}/_{2}$	244
75	81	$79^{1}/_{2}$	225	Marzec . . . 1930	$93^{6}/_{8}$	98	$97^{1}/_{8}$	456
78	80	79	156	Kwiecień . . „	94	97	94	266
$76^{1}/_{8}$	80	$76^{1}/_{8}$	40	Maj . . . . „	$94^{1}/_{4}$	$95^{3}/_{4}$	$94^{3}/_{4}$	199

7% Pożyczka Stabilizacyjna

NOWY YORK				MIESIĄC	LONDYN			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys dol,
81	85	$81^{1}/_{2}$	353	Maj 1929	86.00	88,49	86,25	—
$83^{1}/_{8}$	$88^{8}/_{8}$	$87^{7}/_{8}$	599	Marzec . . . 1930	87,25	90.05	88,30	—
83	$87^{5}/_{8}$	$85^{1}/_{2}$	618	Kwiecień . . . „	88,10	89,35	88,65	—
$83^{3}/_{4}$	$85^{1}/_{2}$	$84^{1}/_{4}$	592	Maj . . . . „	86,50	89,00	87,15	—

Rzeczywiste dochody i wydatki państwowe (w milj. zł.)

O K R E S	DOCHODY: Daniny publ. prócz ceł	Cła	Monopole	Przedsiębiorstwa	Inne dochody	Razem	Wydatki	Nadwyżka dochodów
1928/1929	1.312,6	425,2	890,3	104,8	275,7	3.008,6	2.808,4	200,2
1929/1930	1.340,8	395,3	886,1	111,2	297,3	3.030,7	2.970,7	60,0
Marzec 1929	109,3	32,8	82,5	21,4	32,0	278.0	265,5	12,5
Kwiecień „	107.4	43.2	69.3	15.4	15,6	250.9	245.3	5,6
Maj „	117,8	36,0	61,9	12,4	17,2	245,3	240,6	4,7
Marzec 1930	102,8	31,7	83.7	18,5	44,9	281,6	281,1	0,5
Kwiecień „	104,3	23,1	66,6	9,1	31,7	234,8	233,5	1,3
Maj „	115,4	25,9	61,9	9.1	20,1	232,4	231,5	0,9
Kwiecień—Maj 1929	225,2	79,2	131.2	27,8	32,8	496,2	485,9	10.3
„ „ 1930	219,7	49,0	128,5	18.2	51,8	467,2	465,0	2,2

Wytwórczość górnicza (w tys. tonn)

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL W MIESIĄCU	WĘGIEL KAMIENNY: Wydobycie: G.Śląsk	Dąbrowa	Kraków	Polska ogółem	Na dzień roboczy	Zbyt: W kraju	Eksport	Zapasy na zwałach	KOKS	WYTWORY NAFTOWE: Wydobycie ropy	Przeróbka ropy	Wytwórcz. produktów	Zbyt: W kraju	Eksport
1296	2,180	602	196	2.978	119	1.468	1.190	1.312	93	66	65	59	26	38
1927	2.333	637	204	3.174	127	1.850	925	1.317	117	60	57	52	28	23
1928	2.537	635	211	3.383	135	1.970	1.108	957	138	62	60	55	31	22
Kwiecień 1929	2.765	732	230	3.727	149	2.219	1.204	1.062	147	56	59	54	26	17
Maj „	2.528	652	215	3.395	148	2.123	1.138	828	153	57	59	54	26	17
Marzec 1930	2.175	485	170	2.830	109	1.460	835	2.040	143	54	48	44	28	14
Kwiecień „	2.038	460	165	2.663	106	1.337	875	2.110	127	54	47	43	27	17
Maj[1] „	2.080	455	135	2.670	107	1.380	939	2.100	130	.	.	.	.	.

Wytwórczość hutnicza w (tys. tonn)

Rynek pracy (w tys.)[2]

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	HUTNICTWO ŻELAZA I STALI: Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytwórczość hut: Surówki	Stali	Wytw. walcowni	Zbyt: W kraju	Eksport	HUTNICTWO CYNKU I OŁOWIU: Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytw. hut: Cynku	Ołowiu	Eksport cynku	ILOŚĆ ZATRUDNIONYCH: Górnictwo	Hutnictwo	Przemysł	Roboty publiczne	Zarejestrowani bezrobotni
1926	26	23	27	66	46	30	8	95	9	10	2,2	10	157	52	442	24	190
1927	45	59	56	104	77	44	13	87	18	13	2,5	13	145	58	587	16	165
1928	58	46	57	120	87	59	13	92	17	13	3,0	11	147	67	649	17	126
Kwiec. 1929	55	81	61	125	88	53	18	100	16	14	3,1	14	151	66	632	17	170
Maj „	50	98	64	121	78	44	15	88	18	14	3,1	13	153	66	647	26	149
Marzec 1930	44	37	44	106	80	27	42	95	21	15	3,2	15	158	57	517	15	296
Kwiec. „	38	32	38	91	70	58	32	84	21	15	2,7	13	.	.	521	.	274
Maj[1] „	39	30	41	114	81	24	30	88	17	15	2,8	15	.	.	.	.	228

Handel zagraniczny Polski.

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	PRZYWÓZ: w tys. tonn	w milj. zł.	WYWÓZ: w tys. tonn	w milj. zł.	SALDO: w tys. tonn	w milj. zł.	PRZYWÓZ w milj. zł.: Surowców i półfabr.	Wyrobów gotowych	WYWÓZ w milj. zł.: Surowców i półfabr.	Wyrobów gotowych
1926	203	129,1	1.909	187.7	+ 1.706	+ 58,6	66,8	42,9	94,6	42,9
1927	409	241,0	1.696	209,6	+ 1.287	— 31,4	104,4	85,3	113,2	42,4
1928	430	280,1	1.702	209,0	+ 1.272	— 71,1	118,6	111,4	110.3	39,6
1929	424	259,4	1.753	234,4	+ 1.329	— 25,0	118,8	108,3	108,8	53,8
Kwiecień 1929	544	321.1	1.527	214.3	+ 983	— 106,8	160,6	120,3	107,5	46.2
Maj „	484	272,2	1.612	226,8	+ 1.128	— 45,4	124,8	117,4	107,1	49,5
Marzec 1930	307	194,9	1.313	221,1	+ 1.006	+ 26,2	74,7	85,2	94,6	48,4
Kwiecień „	282	179,4	1,354	208,9	+ 1.072	+ 29,5	69,0	86,0	83,6	46,0
Maj „	296	196,7	1.432	199,2	+ 1.136	+ 2,5	.	.	.	.

[1]) Dane tymczasowe.
[2]) Na koniec roku wzgl. miesiąca.

Wskaźniki cen hurtowych

KRAJ	Rodzaj wskaźnika	Podstawa obliczenia	1926	1927	1928	1930 Styczeń	1930 Kwiecień
Polska	Arykuły rolne	1927 = 100	81,7	100,0	97,2	74,8	71,3
	„ przemysłowe	1927 = 100	93,7	100,0	104,2	99,4	96,5
	Ogólny	1927 = 100	88,7	100,0	101,0	88,4	85,0
	Ogólny	styczeń 1914 = 100	105,1	118,5	119,7	104,8	100,7
Anglja	Board of Trade	1913 = 100	148,1	141,4	140,3	131,0	123,7
Francja		1913 = 100[1]	702,6	617,2	620,6	564,0	548,4
Niemcy	Urzędowy	1913 = 100	134,4	137,6	140,0	132,3	126.7
Stany Zjednoczone	Bureau of Labour	1913 = 100	143,3	136,7	140,0	133,8	130,1[2]
Polska	Koszty utrzym. w Warsz.	1927 = 100	90,3	100,0	103,2	102,5	98,7

[1]) W walucie przedwojennej.
[2]) Za marzec.

Ceny hurtowe ważniejszych artykułów

Artykuł	Miejsce notowania	Gatunek i waga	28.IV.30	12.V.30	26.V.30	3.VI.30
Pszenica	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	41—42	42—43	42—43	42—43
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	41.50—42.50	39.50—40.50	40.75—41.75	39.50—40.50
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. .	277—280	292½—293	290—292	303—304
„	Nowy York	Amb.dur. 2 w cts. za 1 busz	109½	110⅞	—	113
Żyto	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	18.50—19.50	18—18.50	15.75—16.50	16.50—16.75
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	20.40—20.80	17.50—18	16.50—17	15—15.50
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. .	163—166	162—170	169—177	172—177
„	Chicago	w cts. za busz. . . .	61⅝	60	63½	63
Jęczmień	Warszawa	brow. w zł. za 100 kg. .	24.50—26	24—25	—	—
„	Poznań	przem. w zł. za 100 kg. .	23—23.50	21.50—22	20.50—21.50	20—21
„	Berlin	brow. w RM. za 1000 kg.	192—203	190—202	—	—
Owies	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	18—19	17.50—18.50	17—17.50	17—17.50
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	19.50—20.50	17—18	16.75—17.75	16.50—17.50
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . .	162—168	152—161	—	142—152
„	Chicago	w cts. za buszel. . .	41⅞	42	41½	40
Bydło rogate	Poznań	wół w zł. za 100 kg. .	124—130	126—132	122—126	—
„	„	krowa w zł. za 100 kg.	106—110	114—116	110—114	106—112
Nierogacizna	„	w zł. za 100 kg. . . .	218—222	186—190	198—204	192—196
„	Praga	polsk. za 100 kg. k. c. .	1030—1150	—	—	—
„	Wiedeń	mięs wszyl. a. za 100 kg.	2.25—2.60	—	—	—
Jaja	Warszawa	w zł. za 1440 szt. . .	144.—	175	—	—
„	Berlin	w fen. za 1 szt. pol. norm	7.—	—	7.5—7.75	7,5—7,75
„	Londyn	w sh. i d. za 120 szt., nieb.	6,3—7,9	6,3—7,9	6,6—8,6	—
Masło	Warszawa	w zł. za 1 kg., I gat. . .	5.—	4.70	—	—
„	Berlin	w RM. za 1 f. I gat. . .	1.31	1.26	1.26	1.20
„	Londyn	w sh. za ctw. pols. . .	118	—	—	1.18
Węg. kamien.	Dane Min. Prz. i Han.	G/Śląski } sh. za 1.000 kg.	12/3—13/0	—	12/0—13/0	—
„		Dąbr. } fob. Gd.-Gdynia	11/6—12/0	—	11/4—12/0	—
„	Newcastle	Najl. gaz. Durham sh. za lt.	16/6	16/0	16/0	15/6
„	Cardiff	„ admir. sh. za lt. . .	20/0	20/0	20/0	20/0
Żel.-surówka	Londyn	Clev. III sh. za lt. . .	67½	67½	67½	67½
„	G. U. Stat.	Pol. Nr. 1 zł za 1.000 kg.	220[1])	—	—	—
Miedź	Londyn	£ za lt (1.016 kg.). . .	52½—52¾	55⅝—55¾	54¼—54⅜	53¾—53⅞
Cynk	„	„ „ „ . .	17 11/16—17⅛	17⅝—18¼	16¾—17½	16⅝—17 5/16
Ołów	„	„ „ „ . .	17 13/16—17¾	18⅜	18⅛	17¾—18
Cyna	„	„ „ „ . .	157⅛—157¼	145⅜—145⅝	141⅞—142	138¾—138⅞
Kauczuk	„	d per lb	6⅞	6 15/16	6 13/16	6 11/16
Bawełna	Brema	cts. per. lb.	17,36	17,37	17,32	17,42
„	Liverpool	d „ „	8,60	8,56	8,49	8,58
Wełna	Bradford	„ „ „	27	28⅓	—	—
Juta	Londyn	£ za lt. (1.016 kg.) . .	25¼	24½	23¾	23½
Konopie	„	„ „ „ . .	29	27	24½	24
Ropa naft.	Nowy York	$ per barrel	2,80	2.55	2,55	2,30
Nafta	„ „	cts. per gall.	13,25	13,25	13.25	13,25
Ropa naf. pol.	Borysław	$ za cysternę „Borysław"	215[1])	—	215[1])	—

[1]) Przeciętnie w miesiącach: marzec i kwiecień 1930.

Rada Nadzorcza

Prezes Rady:
Dr. ROMAN GÓRECKI

Zastępca Prezesa:
Dr. FELIKS MACISZEWSKI

Członkowie:
Dr. LEON BARAŃSKI
Inż. JERZY DRECKI
Inż. KAZIMIERZ GÓRSKI
WŁADYSŁAW KORSAK
JÓZEF KOŻUCHOWSKI
Inż. ANTONI OLSZEWSKI
STAN. ROŚCISZEWSKI

Komisarz Rządowy:
WITOLD BRONIEWSKI

Zastępcy Kom. Rząd.:
STEFAN RYBAŁTOWSKI
WITOLD PAWŁOWICZ

Zarząd Banku

Prezes Banku:
Dr. ROMAN GÓRECKI

Naczelny Dyrektor:
VACAT

Zastępcy Nacz. Dyr.:
WACŁAW KONDERSKI
Dr. FELIKS MERUNOWICZ

Dyrektorzy:
Dr. LEON BARYSZ
WŁADYSŁAW BIZAŃSKI
Dr. TADEUSZ GARBUSIŃSKI
WALENTY MILER
Dr. ADAM PAWLIKOWSKI
Dr. MIECZYSŁAW SZENK

Oddziały:

Biała (Bielsko), Białystok, Bydgoszcz, Drohobycz, Gdynia, Katowice, Kołomyja, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Łuck, Poznań, Przemyśl (w likwidacji), Radom, Równe, Stanisławów, Tarnów, Wilno, Włocławek

Bank Gospodarstwa Krajowego
Warszawa

Bilans surowy z dniem 30 kwietnia 1930 r.

STAN CZYNNY

Dział Handlowy.

1.	Kasa i sumy do dyspozycji			Zł.	36,722,146.22
2.	Papiery procentowe, akcje i udziały			„	70,770,735.55
3.	„ „ własnej emisji			„	69,203,122.80
4.	Weksle zdyskontowane			„	176,907,368.91
5.	Pożyczki krótkoterminowe			„	140,102,363.05
6.	Banki			„	39,844,972.95
7.	Pożyczki gotówkowe długoterminowe			„	14,052,466.34
8.	„ „ komunalne			„	37,792,005.73
9.	„ budowlane z fund. wł.			„	20,368.477.78
10.	„ zwaloryz. b. Instyt. sfuzj.			„	6,356,067.11
11.	Inne aktywa			„	36,520,140.94
				Zł.	648,639,867.38

Dział emisyjny.

12.	Pożyczki emisyjne	Zł.	684,762,983.41		
13.	Inne aktywa dz. emisyjnego	„	30,137,530.16		
14.	Saldo w dziale handlowym	„	20,943.148.10	Zł.	735.843.661 67

Dział operacyj ze Skarbem Państwa.

15.	Pożyczki budowlane	Zł.	245,535,346.08		
16.	Kredyty sanacyjne dla banków	„	37,070,753.70		
17.	Kredyty dla Kooprolnej i in.	„	47,630,069.87		
18.	Różne kredyty	„	130,083,080.66		
19.	Saldo w dziale handlowym	„	2,460,732.42	Zł.	462.779,982.73
				Zł.	1,847,263,511.78
20.	Inkaso			„	16,082,580.34
21.	Gwarancje i akceptacje			„	33,238,295.84
				Zł.	1,896,584,387.96

STAN BIERNY.

Dział Handlowy.

1.	Kapitał zakładowy			Zł.	150,000,000.—
2.	Rezerwy			„	43,965,865.26
3.	Wkłady a vista			„	132,320,822.54
4.	„ terminowe			„	131,950,749.17
5.	Redyskonto weksli			„	40,267,951.61
6.	Banki			„	85,770,376.40
7.	Inne pasywa			„	40,960,221.88
8.	Saldo działu emisyjnego			„	20,943,148.10
9.	„ „ operacyj ze Skarbem Państwa			„	2,460.732 42
					648,639,867.38

Dział emisyjny.

10.	Specj. rezerwa dla pap. wart. wł. em.	Zł.	13,741,813.67		
11.	Emisje	„	684,762,983.41		
12.	Inne pasywa działu emisyjn.	„	37,338.864.59	Zł.	735,843,661.67

Dział operacyj ze Skarbem Państwa.

13.	Lokaty Skarbu Państwa:				
	a) fundusze budowlane	Zł.	260,223,853.69		
	b) „ sanac. dla banków	„	55,941,254.30		
	c) „ ex re Kooprolnej	„	36,327,102.33		
	d) różne lokaty	„	110,287,772.41	Zł.	462.779,982.73
				Zł.	1,847,263,511.78
14.	Różni za inkaso			„	16,082,580.34
15.	Zobow. z tyt. gwarancyj i akceptacyj			„	33,238,295.84
				Zł.	1,896,584,387.96

Drukarnia Współczesna. Warszawa, Szpitalna 10.